

Handläggare
Emma Fredriksson,
Telefon: 08-508 25 154
David Lidin,
Telefon: 08-508 25 942
Kaddy Dampha,
Telefon: 08- 508 25 958

Till
Socialnämnden
2022-04-26

Rekommendation om att anta huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS Dnr 2021/1272

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen avseende rekommendation om att anta huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg.

Fredrik Jurdell
socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
biträdande förvaltningschef

Sammanfattning

Storsthlm och hälso- och sjukvårdsförvaltningen (Region Stockholm) har tagit fram förslag till huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg. Målgrupperna är patienter och brukare, inklusive barn och unga, med behov av sammanhållna insatser från båda huvudmännen. Socialförvaltningen välkomnar en övergripande överenskommelse och en gemensam plattform för hur huvudmännen ska utveckla och prioritera det som är bäst för brukaren/barnen/patienten i Stockholms län. I förslaget till överenskommelse ska respektive part utse en samordnande funktion i den lokala samverkan. Socialförvaltningen ser en möjlighet i de samordnade funktioner som nu ska inrättas men även en utmaning med anledning av det stora antal verksamheter som omfattas. En uppföljning på länsövergripande nivå med särskilt fokus på de nya rollerna, dess

mandat, funktion och organisering vore önskvärt. Socialförvaltningen lyfter även betydelsen att det finns hälso- och sjukvårdskompetens från både kommun och region i de olika samrådsgrupperna samt i det sammanhållande sekretariatet.

Bakgrund

Storsthlmns styrelse beslutade den 14 oktober att rekommendera kommunerna i länet att anta huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg (förkortad HÖK). Förslaget till överenskommelse har tagits fram av Storsthlm och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Överenskommelsen börjar gälla tidigast 1 juli 2022, eller efter att samtliga parter har beslutat att anta överenskommelsen.

Kommunstyrelsens i Stockholms stad har skickat ärendet på remiss till socialnämnden. Övriga remissinstanser i staden är Stadsledningskontoret, Äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

Socialnämndens yttrande ska lämnas senast 2022-05-02.

Ärendet

För att underlätta samordning när insatser ges från både kommun och region finns på länsövergripande nivå ett flertal överenskommelser som reglerar ansvarsfördelning i olika sakområden inom stöd, vård och omsorg. Det har dock saknats en huvudöverenskommelse med gemensam målsättning och utgångspunkter samt principer för samverkan på olika nivåer. Överenskommelsen grundar sig på en gemensam förstudie som genomfördes år 2018. Sakkunskap inhämtades från tjänstemän, jurister, ekonomer, kommunikatörer och e-strateger från kommun och region.

Kommunerna i länet har under våren år 2021 getts möjlighet att lämna synpunkter på ett förslag till överenskommelse genom en tjänstemannaremiss. Synpunkter har även inhämtats från tjänstemän inom i Region Stockholm.

Överenskommelse och riktlinje

Syfte och mål

Det övergripande målet med samverkan mellan regionen och kommunerna är att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska förbättras. Det ska ske på ett samordnat, jämlikt och kostnadseffektivt sätt för invånarna i Stockholms län.

Syftet med huvudöverenskommelsen är att skapa bättre förutsättningar för samarbete mellan parternas verksamheter och därmed bidra till det övergripande målet för samverkan.

Målgrupperna är patienter och brukare, inklusive barn och unga, med behov av sammanhållna insatser från båda huvudmännen.

Förslaget till huvudöverenskommelse fastställer principer för:

- parternas gemensamma och respektive ansvar för sammanhållna, god, delaktig och effektiv vård och omsorg,
- struktur för samverkan på olika nivåer mellan kommunerna och regionen,
- hur samverkan ska ske lokalt, delregionalt och regionalt.
- hur överenskommelser inom sakområden ska tas fram, revideras och följas upp.

Det är enbart den övergripande organisationen för samverkan som fastställs genom huvudöverenskommelsen. Organisationen för länsövergripande samverkan beskrivs i riktlinjen till huvudöverenskommelsen.

Riktlinje som beslutas på tjänstemannanivå

Eftersom överenskommelsen är långsiktig kommer de delar i samverkan som kan komma att behöva förändras över tid, såsom organisation för samverkan och process för uppföljning av samverkan, regleras i en särskild riktlinje till överenskommelsen.

Kommunerna har getts möjlighet att lämna synpunkter på riktlinjen som fastställdes av tjänstemannastyrguppen sammanhållna vård och omsorg i februari år 2022 (kontorsyttrande Dnr 1.6-207/2021).

Samordnande funktion på kommunal och regional nivå i den lokala samverkan

I förslaget till ny huvudöverenskommelse ska respektive part utse en samordnande funktion i den lokala samverkan.

Regionen ansvarar för att det finns en utsedd vårdcentral med samordnande ansvar för samverkan i varje kommun och stadsdelsområde i Stockholms stad. Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har i uppdrag att stödja och vägleda de samordnande vårdcentralerna.

Respektive kommun ansvarar för att utse en samordnande funktion för samverkan kring hälso- och sjukvård och omsorg. Kommunens samordnande funktion ska vara en länk för samverkansaktörer in till kommunens berörda verksamheter, inklusive utförarverksamhet i privat regi samt delta i lokal samverkan. Beroende på till exempel

kommunens organisation kan det behövas att kommunen utser fler än en person till funktionen samordnande funktion för att täcka in alla socialtjänstens verksamhetsområden. Storsthlm erbjuder kommunerna länsövergripande samordnande stöd.

Respektive uppdrag inom ramen för lokal samverkan beskrivs i riktlinjen.

Digital portal

Storsthlms webbplats www.storsthlm.se fungerar som digital portal för samverkan mellan kommunerna och regionen. Där beskrivs samverkansorganisationen, uppdrag och kontaktuppgifter för samverkansgrupper för de olika sakområdena. I portalen publiceras även gällande riktlinje för länsövergripande samverkan kring hälsa vård och omsorg, överenskommelser för olika sakområden och gemensamma rutiner.

Uppföljning

Huvudöverenskommelsen ska följas upp årligen genom dialog mellan parterna om hur den bidrar till övergripande mål för samverkan. Uppföljningen ska ske gemensamt, samordnat och sammanställas och rapporteras till den politiska styrgruppen Vård i samverkan (VIS).

Ärendets beredning

Svaret på tjänstemannaremissen har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor inklusive LSS-hälsan.

Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 2022-04-20. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 2022-04-21.

Jämställdhetsanalys

För både kvinnor och män har de socioekonomiska livsvillkoren stor betydelse för hälsan: ju kortare utbildning och lägre inkomst, desto sämre hälsa, och omvänt. Det finns också hälsoskillnader mellan personer som riskerar att utsättas för diskriminering och den övriga befolkningen. Hälsan är generellt sett sämre bland exempelvis hbtq-personer, personer med vissa funktionsnedsättningar, nyanlända, nationella minoriteter och personer som står utanför arbetsmarknaden, och ofta har kvinnor sämre hälsa än män i samma grupp. Kvinnor har generellt sett hälsosammare levnadsvanor än män. De är oftare normalviktiga, har hälsosammare matvanor, rör på sig mer och använder mindre alkohol och droger än vad män gör. Men trots att kvinnor generellt sett lever längre och har mer hälsosamma levnadsvanor rapporterar kvinnor sämre hälsa än vad män gör. Betydligt fler kvinnor uppger att de har besvär av långvarig sjukdom.

Ett övergripande mål för huvudöverenskommelsen och för samverkan mellan regionen och kommunerna är att det ska ske på ett samordnat och jämlikt sätt för invånarna i Stockholms län. Hälsoskillnader mellan kvinnor och män, särskilt utsatta grupper i jämförelse med övriga befolkningen och kopplingar till socioekonomiska livsvillkor bör återspeglas och genomföra samverkan mellan huvudmännen och de länsövergripande överenskommelserna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen välkomnar en övergripande överenskommelse och en gemensam plattform för hur huvudmännen ska utveckla och prioritera det som är bäst för brukaren/barnen/patienten i Stockholms län. Det är positivt att det i och med huvudöverenskommelsen kommer finnas gemensamma mål för samverkan, en gemensam process för upprättandet av nya överenskommelser och för uppföljning och revidering av befintliga.

I huvudöverenskommelsen anges att den inte ska ersätta andra länsövergripande överenskommelser. Vid motstridiga eller otydliga uppgifter i överenskommelser kring sakfrågor anser dock socialförvaltningen att det varit önskvärt om huvudöverenskommelsen och den gemensamma samverkan getts möjlighet att tolka och ha mandat att förändra andra länsövergripande överenskommelser.

Det hade varit önskvärt att i detta övergripande samverkansdokument slå fast en ambitionsnivå för ansvarsfördelning mellan kommunal och regional hälso- och sjukvård. Dagens indelning i basal respektive avancerad hälso- och sjukvård är otydlig och innebär att patienter i ett känsligt skede behöver byta vårdgivare samt att vissa verksamheter får flera vårdgivare att samarbeta med kring t.ex. delegeringar och kontakt vid förändrat hälsotillstånd.

Likväl är det viktigt att det finns hälso- och sjukvårdskompetens från både kommun och region i de olika samrådsgrupperna samt i det sammanhållande sekretariatet.

En central del av den lokala samverkan som omfattas av huvudöverenskommelsen och den tillhörande riktlinjen är regionens och kommunernas samordnade funktioner. Socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården samverkar med hälso- och sjukvården inom många olika områden och för samtliga åldersgrupper. Det finns redan idag samrådsgrupper lokalt med representanter från båda huvudmännen inom områden som barn och unga i behov av särskilt stöd, missbruk/beroende och psykisk

funktionsnedsättning. Socialförvaltningen ser en möjlighet i de samordnade funktioner som nu ska inrättas men även en utmaning med anledning av de stora antal verksamheter som omfattas. En uppföljning på länsövergripande nivå, efter överenskommelsen trätt i kraft, med särskilt fokus på de nya rollerna, dess mandat, funktion och organisering vore önskvärt.

Huvudöverenskommelsen och tillhörande riktlinje berör ett stort antal verksamheter inom kommun och region. Socialförvaltningen vill slutligen uppmärksamma betydelsen av att information om överenskommelsen och särskilt den digitala portalen behöver nå ut brett till länets medarbetare inom vård och omsorgsverksamheter.

Bilaga

Huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg. Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm